

Jose Benito Ayastuy Elorza

*Aretxabaleta,
Gipuzkoa (1934)*

Aurkibidea

Biografia

1934ko martxoaren 21ean jaio zen Aretxabaletako Aozaratza auzoko Otalazelai baserrian. Aita, Paulo Ayastuy, Otalazelaikoa zen eta ama, Maria Elorza, Aramaioko Arrixola auzoko Ereduena baserrikoa. Baserritarra eta 21 urte arte bertan baserrian lan egindakoa da. Gero Union Cerrajeran, Urssan, Copreci eta Fagor Arrasaten egin zuen lan soldatzaile bezala gehienbat.

Zintak

ARE-024

- **Proiektua:** Dialektologia-EHU
- **Elkarrizketatzailea(k):** Loidi, Ane
- **Data:** 1992-04-16
- **Iraupena:** 30 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin
- **Emalea:** Zuazo Zelaieta, Koldo

ARE-025

- **Proiektua:** Dialektologia-EHU
- **Elkarrizketatzailea(k):** Loidi, Ane
- **Data:** 1992-04-16
- **Iraupena:** 32 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Zuazo Zelaieta, Koldo

Pasarteak

1. Norberaren kontura egindako lanak

- **Erref:** ARE-024/004
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:06:50. **Bukatu:** 00:08:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Azken orduko lanek nekatzen dutela asko komentatzen dute. Hobe da lana aurrez pentsatutakoa egindakoan uztea, beste ezertan hasi gabe. Lanak ganoraz egiteko goizean goiz jaiki behar da.

Transkripzioa

-Gero personie kantsau horretxik azkeneko orduko lanok eitten juek. Horretxik. Gure tio Gregoriok esaten juan: goxien personiek ein biher jok jaiki eta eguneko plana ein, eta lehenao akabaten badok edo [...] atzerao akabaten badok, ia gaurkua ein juat eta kitto. Zeatik nik behin esan nutsen, bueno, atsaldeko laurak be bazittuan eta, "Bueno, hau akabaute dao eta hori bestioi hasi bihar dogu /bihou/" eta. "Ez, goxien ifiñi doun plana akabau dou bai, eta ni ez naxoiek gehixao itten, in biher bok, heuk ein eik /eiñik/", esan ustan. "Hori lanoi bixerko", esan ustan, "bixer eingo juau", esan ustan. "Errezoia daukotzu. Oin ze in biher dogu /bihou/?", ta: "Hor txintxarra badaukek ba hik, ebai eik /ebaik/ zati pare bat... eta ekarri eik /ekarrik/ eskillarapeko ardau hori, trago bat eingo juau". Baiña oin hasten zanien, ez geldittu zigarro bat erreten. Jo, latigo!, baiña holan kriston belozidadiakin ein biher lana. Ha be goxien zortziretarako eztul baten etortzen zuan eskillara...

2. Telebistaren inguruko iritzia

- **Erref:** ARE-024/006
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:11:40. **Bukatu:** 00:13:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Telebista

Laburpena:

<p>Telebistaren inguruko iritzia. Jendea guztiz lotzen da telebistara. Seme-alabek telebistarekin duten lotura. Irratia desberdina dela komentatzen dute. Telebista piztuta dagoenean ez da elkarrizketarik egoten etxean.</p>

Transkripzioa

-Telebisiñue okerra dok, han apur bat piketan bahaz...

-Nik pelikula bat ez juat ikusten. Personientzako [...] aparato desastriena, okerre dala. Txarrena dala.

-Ze, ikesi ez dok eitten ezer, zegatik han ikusten doken gauza bat buruen nekez geraketan jak, akaso gauzan batzuk, baiña radixuan moruen, "en cambio" radixuek...

-Gero bizietan bahaz ez daukek konbersaziñoik... Umiekin ikusten nuan nik: neskatiñuek ez hainbeste, baiña mutikua... Harek kotxetik urten eta zuzen telebisiñora faten dok (hau)→→. Zenbat bider esaten jutsat: "Aitor, benga, etorri sukaldera eta esan atsaldeon eta etorri naz, eta gero gura dozuna eizu". Gutxienez.

-Gutxienez etxera agertu dala.

-Baiña zuzen telebisiñora. Eta sarritan kontra eitten bajostiek, kendu eta benga, eiñ deberiak lelengo eta gero telebisiñue ikusi. Baiña batien hau dalako, bestien bestie dalako...

-Biziue dok hori. Gero, klaro, programak be danak jakixiek, ze ordutan zer dauen...

-Ez dok horrena bakarrik. Guriak ia ez dittuk umiak ixa, baiña gurien nausixena be goxien jaiki biok, zortzietarako lanera faten dok, baiña hamabixak jota oinddio telebisiñuan, ha handik ezin leikek kendu. Asteburuan bakarrik egoten dittuk bixok, beste bixak Donostian, eta bestie Bitorixan dauelako [...], bere pelikulokin eta bere zerokin, ha ez dok umia, baiña. Derrior ikusi bihar, derrior ikusi bihar telebisiñua.

-Enroillau eitten dok telebisiñuen, bai. "En cambio" pentsetan jatek radixua hoba dala. Entzun eitten dok, edozein gauza edozein tema berbetan dabillega be hartu be hobeto eitten dala pentsetan jatek. "En cambio" telebisiñue ez juat, e, "entre que" ikusi eta entzun eta abar, ez juat hartzen... Eta gero horrek esan dabena, konbersaziñuek etxien eta, telebisiñue ezkatzen badaukek, gurien basarrixen ezkatzen jak, eta han ez jak konbersaziñoik eta ez karajoik.

-Gurien be ez. Baten bat hasten dok, eta ixo!, egoteko ixilik!, hasarria, burrukia segittuan.

-Telebisiñuek hori bajauek.

3. Lurra lantzearen inguruko azalpenak

- **Erref:** ARE-024/009
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:20:55. **Bukatu:** 00:22:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Lurra lantzearen inguruko azalpenak. Laixatzerakoan azpiko lurra gainera ateratzen da. Lurrari buelta ematea ona da lurra oxigenatzeko. Gaur egungo aurrerapenak.

Transkripzioa

-Baiña horreik makiñokin lurre segittuen egitten dok baiña. Neguen emuten dutsek pasada bat, bedarrak, zerak, galtzeko, eta gero zertu biher danien, erein biher danien satsa bota eta lanketan dok lurre [...]

- [...] horrek makiñok, holako baten eitten juek horrek txikiñok, haundixen aldien asko eitten juek.

-Haundixen aldien horrek barrura sartzen dittuk. [...] ixten butsek, lurre ein... bueno! Orkatilletan goraiñok.

-Horrek ez jaukek laixatu biharrik. "Lo que pasa" [...] hemengue dok, pentsau, gure amak be hoixe eitten juan.

-Azpiko lurra gaiñea atara. Horrek ataraten juek.

-Hori aldrebeskerixie izango dok, azpiko lur hotza gaiñera ataratie... Igual bedar zarramarrie ez jaixoteko, igual izan leikek bentajagarrixa baiña.

-Bueno, klaro, bentaja eukitten jok, gero urtero laixaketan badok, gero bedar gutxiao etortzen dok. Hori ona dok, ona dok lurrai buelta emutie lurra oxijenetako. Hori ona dok, urte baten bai eta bestien ez, hori ona dok, baiñe gaur dazen makiñekin ez. Klaro, lehenao gauza asko ez zuan eitten, ez zuan satsik egoten, sail haundixak izeten zittuan, eta gero euzen erreminttekin ezin zuan, gaur besteko moduan ez zuan lanik eitten.

-Han gradiaz lanketan-eta [...] ha lurra gogorra egoten zuan, hola atzeratute gradia, azaltxue ein eta ...

-Ez, gaur dazen makiñekin ez jok merezi hola ibiltteik.

4. Ganadua moldatu egiten da kanpoko tenperaturara

- **Erref:** ARE-024/010
- **Iraupena:** 0:05:10. **Hasi:** 00:22:40. **Bukatu:** 00:27:50
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Jende nagusiak gauzak lehen moduan direla uste du, baina aurrerapen handiak egon dira. Ganadua kanpoan edukiz gero beti, ohitu egiten da kanpoko tenperaturara. Ganaduak euliekin sufritzen du asko. Gaur egun eulien kontrako txapa bat jartzen zaie belarrarian. Suitzatik ekarri zioten eulien kontrako produktu baten inguruko azalpenak. Behien inguruko kontuak.

Transkripzioa

-"Lo que pasa que" amak-eta hoixe pentsatzen juek haretxegaz-eta, pentsa eik laixan. Guk laixan iñor ez juau ikusi, "desde luego".

-"Gaur ganauak atara bihar dittut-eta" "Honegaz denboriagaz ganauak kanpora atara?" "Zaloñakuek han daz ba, negu guztie kanpuan; hareik ez daue eztulik eitten".

- "Ya lo creo que" ez. Gurien be ganauek eukitten jittuek gure sukaldien baiño beruautan, baiña ez dok normala han hola egotie, zegatik e Jorgek esaten dauena, makiña bat kanpuen akabetan [jate]. Lasturraldeko (?) txahal txikitxuek, goxien ni kalera etorri nazenien han jeztan harek, gau guztie kanpuen pasau juek harek. Hori dok ba kostunbrien faltie.

- Haik gogorrauk etxian dazenak baiño.

- Asko be. Kostunbrau eitten badittuk holaxe, ez juek bihar hareik barruen-eta epelik eta ezebe. "En cambio" gurien esne-behixek diela-eta ba... baiña bero, e!, gurien kortan egoten dok bero bat! Hik aguentau ez heuke eingo han.

- Baiñe klaro, pasetan dana dok, kanpuen dauen ganauek eitten jok, beste gaiñien kapa bat eukitten jok, holako grasa kapa bat eukitten jok, ulien. Klaro, orduan harekin asko kubritzen dok. Barruen dazenak hori ez jaukiek. Barruen dazenak hori ez jaukiek, eta harek ba [...]

- Sentidu gehixao.

- Guk ia..., hamabost egunien kanpuen jabitzek, hareik ia bajabitzek. Neure botoz? Neure botoz kanpuen lo ein biheko leukiek.

- Oin gaiñera hotz haundirik...; ba, gaur apur bat goxien bajauan, baiña normalien hotzik etxok eitten oin.

- Ohittu ezkerro ez jaukek.

- Oin gordelekue, afrontuekin-eta, gordelekue ona izeten dok. Ganaue ez dok eurixagatik, hotzagatik eta erretirauko. Beruagatik keizpetara fango dok, eulixegatik, e. Baiña bestela ez. Guk [Ametzagainguen?] ibilli geuenien behixek, aittek esan uстан behin: "Harei behixei eixek buelta bat, eulixak hartuta han egongo dittuk eta". Eulixak hartu eta, hori botikioi botata neukan, hori eulixen repelente bat-edo. Oin ez juat topetan hori botika klasioi. Eulirik arrimau be ez. Fan nitzuan eguerdiko hamabixetan eta egun beruekin, danak euzkittan etzindda hausnarrixen. Eta han jaukien atia zabalik [...] nahi [baeben] sartu, eta harek kanpuen. Kriston eurixekin, eta kanpuen. Oin, gaurko afrontuekin eta kontuz; afrontuekin ganauek gordelekue gure izeten jok.

- Afrontue txarra dok.

- Gordelekue gure izeten jok, gordelekue, haxe ezkutuen billa faten dittuk. Orduan, klaro, eukitten badittuk han zerien, ba, ha sufriduten jak.

- Ganauek udan sufridu eitten dabela asko esaten juek, baiña, klaro, heuk esan dokenagatik, eulixegatik, eulixek beti piketan-eta. Barruen be eulixa txarra dok. Gurien bero egoten dok, eta eulixek kontornoko danak pentsetan juat han egoten diela. Eta lehengo egunien be eulittan jauan han! Eta oin ifintten jutsek hola belarrixen holako txapa bat.

- Eulixen kontrakue dok hori be?

- Eulixek faten jatiek, eulixak pillue iguel eukitten juek, baiña pikau ez juek itten, itxurie.

- Repelente bat edo.

- Eulixe mamutu eitten dok.

- Ez jok piketan.

- Gure denporan, ni akordetan nok mutikue nintzenien, eulixekin [ibilli ezin ganauek], hamaikak orduko ia hasten zittuan aiñiketan, eta etxera takarraran. Oin ez dok ikusten holako gauzaik. Ez jakixat, hik esan duena, botikena dan ala zerena dan, baiña oin ez dok ikusten ganaurik holan.

- Gu aspaldixen horregaz gabitzak, eta oso ona dok, guri ondo resultau joskuk txapi horrek.

- Perito batek Suizatik ekarri josten.

- Txapie dok hori be?

- Ez, ez ez. Sobre bat, sulfatadoriaz busti ganauek, eta egun baten barruen euki. Eta harek ez juen eulirik bat euki.

- Eta zenbat denpora aguentetan jok?

-Uda dana. Uda danerako behin botata. Hiru hillabeterako zera jaukan.
Harek uda danielen ganauek ez juen euli bat euki.
-Merezi jok Suizara fatie ekarten.
-Eta gero harrezkero hamen zertu juat, eta berai esan nutsen, eta ez utsela
bialketan esan justen, eta gero hamen ibili nok bille, eta ez juat topau ezer.
Egon bajazek oin. Baiña euri-zaparrara bat ein ezkerro... Hori belarrikuoi
bastante ondo, eulixa eukitten juek, baiña ganauek ez zitxuek molestetan,
itxurie eulixa mamutu-ero, bajaukek usain txarren bat edo, zeoze bajaukek
eulixentzako.
-Ez dabela piketan esaten juek. Euli asko eukitten juek gaiñien. [...]. Baiña
gurien, gaiñera, batzen eta faten gazenien bustaz horregaz, lokatz artien
egoten dittuk, eta han giro izeten dok.
-Lotu ez dozue itten buztana?
-Oin arrebiek lotzen jutsek...
-Horrek dindirri gogorra bajaukek, harek bolak perlak moduan.
-Jota bla! Eta belarronduen igual. Eta gaiñera behixei itxi ein biher bakien.
Bestela jo ostikuaz-eta. Oin ordeñadoriakin-eta zera, baiña lehenau
baldiakin, oo!, zaratan bat atara eta da! jo ostikuaz, eta punta-puntaraiño
esne, eta dana hankaz gora.
-Derrior itxi biher bakian.
-Oin gurian ez jak ganaurik, baiña ganauak euzenian [...] buztana hankara
lotzen guntsen beti kordel bategaz; batu biher geuenien. [...].
-Plastara bat emun ezkerro, giro izeten dok.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-14

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com